

HRVATSKA RIJEĆ

LIST ZAJEDNICE HRVATA U MAKEDONIJI

PROSINAC 2019. G. BR. 35/36

HRVATSKA VELEPOSLANICA NIVES TIGANJ SA ČLANOVIMA ZHRM

**ВЕСНИК НА ЗАЈЕДНИЦАТА
НА ХРВАТИ
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

**GLASILO ZAJEDNICE HRVATA
У РЕПУБЛИЦИ МАКЕДОНИЈИ**

Главна и одговорна уредница:
Ljerka Toth Naumova

Redakcija:
Nevenka Kostovska
Violeta Kalić
Jadranka Čadinovska
Jelena Petrovska
Zorica Trajčevska
Don Davor Topić
Naum Dunoski
Žarko Kamčev
Violeta Zajkova

Lektor:
Josip Vujinović

Grafički dizajn:
Print Tim

Tisak:
Tri Cicera

Nakladnik:
Zajednica Hrvata
u Republici Makedoniji
Skopje, Nikola Parapunov b.b.
Zgrada 8.

Poštanski pretinac: 832
Pretsednica ZHRM mob. 078 383 619
Dopretsjednik ZHRM 077 552 604
e-mail: zajednica.hrvata@gmail.com

Za nakladnika
Nevenka Kostovska

**Glasilo se tiska sredstvima dobijenim na
темелju odobrenoga projekta
Ministarstva kulture RSM**

**Весникот финансиски е поддржан
од Министерство за култура на РСМ**

UREDNIKOV KUTAK

Nešto od duše predaka nastavlja se u nama

Vjerovanja kažu da se nešto od duše predaka nastavlja u nama. Slušajući taj glas iskrenosti davnih vjerovanja, potražen je očekivani govor u kome je upleten cijeli niz osjećaja, razmišljanja i sjećanja – priljev i odljev neobuzdanog vremena.

Ponesu nas božićne čari i već brojimo dane, sate... Veselimo se blagdanima i nastupajućoj godini. Božićni dani kao proboj kršćanske svetkovine i poziv da se dogodi ljubav. Lijepo je u raznim ozračjima našega življena tih božićnih blagdana, među članovima ZHRM susresti iskrenu pobožnost i njezine znakove, raznolikih adventskih vjenaca, paljenja četiri svijeće, bor okićen licitarskim srcima, božićne jaslice i trpeza s božićnim kruhom, zelenom pšenicom, slamom do molitve u obiteljima. Blagovanje Isusovog rođenja... I zbilja, doživljavajući tu čar sjetimo se kako živa atmosfera blagdana vezana za spori korak koji mnogo vidi, a malo zaboravlja. Trenutak u kojem svijet treperi i nestaje, trenutak u kojem zvono dolazi do zvuka, a zvuk do uspomena kao ushit radosti. No, kako vrijeme odmiče pokušavamo se sjetiti važnih događaja u ZHRM u godini koja nas napušta.

Sjećanja se nižu, što izdvajati, a pri tome ne ispustiti ništa značajno. Povijesni događaj dolaska Svetoga Oca u Makedoniju. Papa Franjo slavio je Misu s 13.000 vjernika na Trgu Makedonija u Skopju 7. svibnja. Ozarena lica i nezaboravni osjećaj blagovanja uz pamćenje Papinih mudrih riječi:

„Probajte pomisliti na vaše najveće snove, neka se pruži nada jednom umornom svijetu, skupa s bližnjima, kršćanima i muslimanima. Sanjajte i sanjajte najviše!“

Oproštaj s hrvatskom veleposlanicom, gospodrom Danijelom Barišić koja je dijelila s nama Hrvatima naše radosti, naše blagdane, uspjehe, pa i poneku tugu, a osobito sudjelovala u pronalaženju mogućnosti pomoći u našim humanitarnim aktivnostima da se pomogne onim članovima kojima je to najpotrebnije. Osjećali smo kako nam je gospoda Barišić, naša veleposlanica, dostupna za sve naše potrebe i molbe. Svemu onome što je uzvišeno, divno, ipak mora doći kraj, nažalost, tako je to u životu. Sada želimo dobrodošlicu novoj veleposlanici, gospodi Nives Tiganj, s kojom smo već imali susrete u Veleposlanstvu Republike Hrvatske i u prostorijama Zajednice Hrvata u Makedoniji.

U godini što prolazi ispunili smo se bogatstvom hrvatske glazbe, umjetnosti, hrvatske riječi i duha, obilježavanjem blagdana i državnih praznika. Uspješno smo nastavili graditi mostove između naše domovine i naše druge "tatkovine", povezali osnovne škole Ante Starčević iz Rešetara i Goce Delčev iz Ilindenja, promovirali Hrvatsko-makedonskog govornog priručnika, sudjelovali na forumima, tribinama, koncertima, a osobito na nezaboravnom koncertu šibenskih kantautor, mnogim izložbama među kojima treba izdvojiti velelebnu izložbu Božanska simbioza operske djeve Ane Lipše Tofović, gostovanje istaknutih imena hrvatske književnosti, produžili tradicionalni projekt Pjesničkom rječju -Stop nasilju nad ženama, obnovljena web stranica ZHRM, tiskanje glasila „Hrvatska riječ“, objave na web portalima i časopisu Matica, HMI i Hrvatskog glasa iz Berlina. Ne zaboravimo i Uskršnji i Božićni sajam i još cijeli niz odrađenih projekata zahvaljujući svima koji su vrijedno radili u ljubavi i zajedništvu. Osobito treba zahvaliti članovima predsjedništva ZHRM predvođeni predsjednicom gospodrom Nevenkom Kostovskom koji su s puno entuzijazma organizirali rad Zajednice. Rezultati toga zalaganja su vidljivi kao: osvježene prostorije, obnovljen inventar, kičenje božićnim ukrasima, stvoreni ugoden ambijent, dočarano obilježavanje Adventa uz zajedničko druženje.

Ti veseli osjećaji neka nas slijede u nastupajućoj godini uz provedbu odobrenih projekata financiranih od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH, Ministarstva kulture RS Makedonije i Grada Skopja.

Mr.sc.Ljerka Toth Naumova

VELEPOSLANICA REPUBLIKE HRVATSKE U RS MAKEDONIJI NIVES TIGANJ POSJETILA ZHRM

Usjedištu Zajednice Hrvata u Skopju, u utorak 10. prosinca, prigodnim domjenjom obilježen je Advent na kojem su se okupili članovi i predsjedništvo Zajednice Hrvata u Republici Sjevernoj Makedoniji.

Tim povodom Zajednicu je po prvi put službeno posjetila novoimenovana veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Sjever-

noj Makedoniji gospođa Nives Tiganj u pratnji gospođe Ane Vučić, djelatnice Veleposlanstva. Adventskom druženju nazočio je i don Davor Topić, skopski župnik, predstavnik Katoličke crkve Presvetog Srca Isusova u Skopju. Tom prigodom, don Davor govorio je o Anventu ili došašću kao razdoblju pripreme za blagdan Božića.

Dana 12. prosinca, u prostorijama ZMRM, hrvatska veleposlanica gospođa Nives Tiganj, u pratnji gospođe Ane Vučić, održala je sastanak sa članovima ZHRM. U jednom ugodnom razgovoru odvijalo se predstavljanje veleposlanice Tiganj. Potom je slijedilo upoznavanje o radu ZHRM i aktivnostima u narednoj godini od strane predsjednice ZHRM gospođe Nevenke Kostovske. Na kraju se vodio razgovor o transparentnom informiraju vezano za aktivnosti, projekte i financiranje ZHRM i dogovoru o suradnji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Republici Sjevernoj Makedoniji.

Ljerka Toth Naumova

IZASLANSTVO ZAJEDNICE HRVATA MAKEDONIJE U HRVATSKOJ

IZASLANSTVO ZHRM NA 25. FORUMU HRVATSKIH MANJINA U ZAGREBU

Na poziv Hrvatske Matice iseljenika, izaslanstvo Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji u sustavu: Nevenka Kostovska, predsjednica ZHRM, Žarko Kamčev, član predsjedništva i međunarodni tajnik i Nenad Živković, član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH i predstavnik hrvatske manjine u Makedoniji, 29.11.2019. u Zagrebu je prisustvovalo na 25. Forumu hrvatskih manjina, poslije 3-godišnje pauze u sudjelovanju na forumima u organizaciji Hrvatske matice iseljenika.

Skupu su nazočili posebni izaslanik Ureda predsjednice Republike Hrvatske, posebni izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske, predstavnici Središnjeg ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstva kulture Republike Hrvatske i predstavnici diplomatskog zbora u Republici Hrvatskoj. Na skupu su prisustvovale i delegacije Hrvata iz Austrije, Mađarske, Slovačke, Rumunjske, Srbije, Crne Gore i Makedonije.

U okviru radnog posjeta Zagrebu, izaslanstvo ZHRM u sustavu: Nevenka Kostovska, Žarko Kamčev i Nenad Živković, 29.11.2019. je održalo radni sastanak sa zamjenikom Državnog tajnika Središnjeg ureda za Hrvate izvan RH, prof. Darijom Magdićem. Na sastanku su nazočili i savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu, dr.sc. Milan Bošnjak i načelnica Sektora za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan Republike Hrvatske, Dubravka Severinski.

Predsjednica Kostovska je detaljno obrazložila realizirane aktivnosti ZHRM u okviru Zaključaka MMO-a u proteklom razdoblju, analizirala sadašnju situaciju i prezentirala buduće planove aktivnosti, programe i projekte ZHRM, a u okviru Godišnjeg plana aktivnosti ZHRM za

Predsjednica Kostovska je aktivno sudjelovala u temama „Kulturna povijest manjinske zajednice“ i „Povijest zajednice kao osnova prava na opstanak i ostank“. U izjavi za Hrvatski radio – Radio Zagreb, gđa Kostovska je naglasila da je cilj ovog foruma razmjena iskustava u državama gdje Hrvati imaju status manjine, s ciljem jačanja njihovog statusa u matičnim državama, njegovanja hrvatskog jezika, tradicije i kulture.

Žarko Kamčev

RADNI SASTANAK IZASLANSTVA ZHRM U SREDIŠNjem DRŽAVNOM UREDU ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

2020. godinu. S druge strane, prezentirani su i finansijska izvješća o radu ZHRM u okviru projekata financiranih od strane Središnjeg ureda, istaknuti su glavni pravci djelovanja i pripremne aktivnosti za 5. sjednicu MMO-a u lipnju 2020.

Zamjenik Državnog tajnika, gosp. Magdić je u svoje osobno ime i u ime Državnog tajnika Zvonka Milasa, izrazio zadovoljstvo realiziranim projektima, stabiliziranju ZHRM, naglasio bezrezervnu podršku rukovodstvu ZHRM i najavio redovno, stabilno i uvećano finansiranje programa i projekata zajednice.

Makedonska delegacija je prezentirala, a predstavnici Središnjeg državnog ureda su prihvatili da se praktično realiziraju dopunske zajedničke aktivnosti u vrijeme hrvatskog predsjedanja Vijećem Europe u prvoj polovici 2020.

Žarko Kamčev

RADNA POSJETA IZASLANSTVA ZHRM U HRVATSKOM SABORU

O položaju hrvatske manjine i izazovima s kojima se susreću predstavnici hrvatske manjine u Makedoniji, u Hrvatskom saboru razgovarali su predsjednik Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Božo Ljubić i član Odbora Željko Raguž s izaslanstvom ZHRM-a: Žarkom Kamčevim i Nenadom Živkovićem.

Ljubić je istaknuo kako se Hrvatska zalaže za politiku proširenja EU na države jugoistoka Europe te kako će skrašnje predsjedanje Vijećem EU iskoristiti ne samo za davanje podrške tim državama na njihovom eurointegracijskom putu već i za poboljšanje položaja hrvatske manjine. U planu je organizacija sjednice Odbora za Hrvate izvan RH na kojoj će hrvatske nacionalne manjine dobiti priliku iznijeti svoje probleme i neriješena pitanja

u svrhu ostvarivanja njihovog boljeg statusa u matičnim zemljama. Izaslanici ZHRM su iskazali važnost hrvatskog predsjedanja Vijećem Europe u prvoj polovici 2020. te kako je to povijesni trenutak u kojem postoji prostor da se osigura bolja potpora hrvatskim manjinama, posebice u državama koje žele postati članicama EU. Analizirani su načini potpore hrvatskoj manjini u Makedoniji, razlozi nesudjelovanja predstavnika hrvatske manjine u društveno političkom životu Makedonije i posljedice ne-ostvarivanja prava hrvatske manjine utvrđenih u Međumjesevitom Odboru dviju Vlada.

Sugovornici su se složili da optimalna priprema za nastup na Sjednici Odbora za Hrvate izvan RH u veljači 2020. i izradakomparativne analize položaja makedonske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Makedoniji može poslužiti objema državama za pronalaženje načina rješavanja određenih izazova, zaštite i unaprjeđenja određenih prava nacionalnih manjina.

Žarko Kamčev

RADNI SASTANAK IZASLANSTVA ZHRM U MINISTARSTVU KULTURE REPUBLIKE HRVATSKE

Intenzivni radni sastanci u okviru radnog posjeta Zagrebu, 29.11.2019., izaslanstvo ZHRM, Nevenka Kostovska, Žarko Kamčev i Nenad Živković, je produžilo u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske.

Domaćin radnog sastanka je bila doc.dr.sc. Iva Hraste - Sočo, posebna savjetnica ministricе kulture i Sabina Funtak iz Službe za bilateralnu i multilateralnu kulturnu suradnju.

Cilj radnog sastanka je, kako što je naglasila predsjednica Kostovska, koordinacija i subordinacija nastupa hrvatskih kulturno-umjetničkih društava, ansambala, dramskih sekacija, glazbenih i likovnih umjetnika u Makedoniji, a u domeni strateškog cilja ZHRM - organizirana i zajednička promocija hrvatske kulturne baštine. Gđa Hraste-Sočo je sistematski prezentirala realizirane aktivnosti hrvatskih kulturnih djelatnika koji nastupaju u Makedoniji, financirani sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Prezentirala je načine i uvjete

financiranja u okvirima javnih natječaja i predložila konkretne mjere i aktivnosti s ciljem boljeg strateškog planiranja budućih aktivnosti. Zajednički je konstatirano, da je zajednički interes pravovremena razmjena informacija. Informirala je da je u tijeku završna priprema teksta Dogovora o suradnji između Ministarstva Kulture RH i Ministarstva Kulture RSM i da u tom smislu ZHRM svojim kapacitetima i konkretnim prijedozima može bitno pridonijeti kvaliteti samog Dogovora.

U dužem srdačnom razgovoru, gđa Hraste-Sočo, koja je i članica hrvatskog dijela MMO-a, je podržala aktivnosti ZHRM u području kulture, ponudila aktivni doprinos i logističku podršku projektiranju aktivnosti i ponudila optimalnu shemu organizacije i financiranja hrvatskih kulturnih djelatnika za nastup u Makedoniji.

Žarko Kamčev

INTERVJU

S MINISTROM KULTURE HUSNIJEM ISMAILIJEM

Izvrsna suradnja postoji između Ministarstva kulture i Veleposlanstva Republike Hrvatske u R.Sj. Makedoniji, što je u proteklom razdoblju bilo karakterizirano realizacijom nekoliko projekata i posjeta makedonskih i hrvatskih umjetnika na manifestacijama u obje zemlje.

1. *Gospodine Ismaili, Republika Sjeverna Makedonija jedan je od najpozitivnijih primjera među državama u regiji u pogledu poštivanja prava etničkih zajednica. Naravno, ova je praksa uobičajena i kada su u pitanju nevećinske etničke zajednice, uključujući i hrvatsku zajednicu. R.Sj. Makedonija tradicionalno ima dobre odnose s Republikom Hrvatskom koja je jedan od najvećih pobornika na putu RSM ka EU i NATO-u, otuda i pitanje opsega aktivnosti i projekata koje u tom smjeru financira Ministarstvo kulture.*

Želim vam zahvaliti na interesu za vođenje ovog intervjua. Na početku želim naglasiti da Republika Sjeverna Makedonija na Hrvatsku gleda kao na svog saveznika, ne samo na polju kulture gdje postoji velika razmjena projekata i umjetnika, već je naš veliki podržavatelj i na političkom i ekonomskom planu i na području euroatlantskih procesa naše zemlje.

Izvrsna suradnja postoji između Ministarstva kulture i Veleposlanstva Republike Hrvatske u R.S. Makedoniji, što je u proteklom razdoblju bilo karakterizirano realizacijom nekoliko projekata i posjeta makedonskih i hrvatskih umjetnika na manifestacijama u obje zemlje.

Do sada je realizirano mnogo projekata, gostovanja kazališnih kuća, izložbi i još mnogo toga. Raduje činjenica da mnogi istaknuti hrvatski umjetnici sudjeluju na eminentnim međunarodnim događajima u našoj zemlji, poput: Ohridsko ljeto, Struške večeri poezije, Mlad Otvoren Teatar... Dobra suradnja između povezanih institucija postoji i na području zaštite kulturne baštine i razmjene stručnjaka unutar međuinstитucionalne suradnje, zatim UNESCO-ova suradnja na području zaštite nematerijalne kulturne baštine i podvodne arheologije.

Mislim da je bogatstvo bilo koje zemlje njezin narod. S druge strane, veličina i bogatstvo jednog naroda leži u njegovoj sposobnosti da obogati druge narode ili čitavu civilizaciju.

Suradnja dviju zemalja je na solidnom nivou, ali postoje mnoge nove mogućnosti pomoću kojih možemo podići razinu kulturne razmjene.

Polazeći od osnovnog postulata kulture, koji je zajednički i jedinstven za sve građane zemlje, a stvaranje različitih kulturnih i umjetničkih izraza samo obogaćuje kulturu, Ministarstvo kulture posvećuje posebnu pozornost stvaranju mogućnosti za izražavanje svih pojedinaca i skupina, bez obzira na njihovu etničku pripadnost.

U tom smislu njegovanje i afirmacija kulture etničkih zajednica koje nisu većina u našoj zemlji, jedna je od stalnih obveza Vlade R.S.Makedonije i Ministarstva kulture. To potvrđuje i potpora projektima koji se realiziraju kroz Godišnji program kulture. Ministarstvo kulture redovito podupire aktivnosti Zajednice Hrvata u R. S.Makedoniji, kao i makedonsko-hrvatsku udrugu Marko Marulić iz Bitole. Vjerujem da će se suradnja s tim udrugama intenzivirati u narednom razdoblju.

2. *Nakon osam godina, konačno je održan treći uzastopni sastanak Mješovitog odbora za zaštitu prava makedonske manjine u RH i hrvatske manjine u R. S. Makedoniji, a u lipnju, u Zagrebu, održan je i četvrti sastanak. Ministarstvo kulture aktivno sudjeluje u tome, i u proteklih 12 mjeseci postiglo je napredak u pružanju potpore hrvatskoj manjini na području kulture, obrazovanja i informiranja. Što namjerava učiniti makedonska vlada i vi kao ministar u ovom smjeru u budućnosti?*

Održavanje sastanka Mješovite međuvladine komisije za nadzor sporazuma za zaštitu prava makedon-

ske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u R.S. Makedoniji, na djelu pokazuju predanost obje strane u provedbi zaštite manjina. U svom kabinetu u Ministarstvu kulture, ostvario sam susret s predstavnicima Zajednice Hrvata u R.S. Makedoniji i osobno sam prenio svoju punu otvorenost za suradnju.

U pogledu financiranja, također treba uzeti u obzir ograničeni proračun Ministarstva kulture, ali uvijek ima prostora za podršku kvalitetnim projektima koji njeguju kulturu i jedinstvenost svih naroda koji su dio našeg društva.

Uputio sam na intenzivniju prijavu za Godišnji program potpore projekata od nacionalnog interesa, gdje svaku godinu podržavamo različite projekte koji stavaraju ili poboljšavaju uvjete za ostvarenje kulture manjinske zajednice u našoj zemlji.

Smatram da podrška i održavanje makedonske zajednice u Hrvatskoj i hrvatske zajednice u R.S. Makedoniji je od velikog značaja za kulturu naših dviju zemalja i ta podrška trebala bi i dalje pokazati pozitivan razvoj u budućnosti.

3. Slijedom transparentnih natječaja koje je raspisalo Ministarstvo kulture i u kojima hrvatska zajednica redovito sudjeluje kroz ZHRM, možete li nam reći, može li hrvatska zajednica u RSM i dalje očekivati potporu u praktičnoj realizaciji predloženih projekata, s obzirom na činjenicu da su neki dosadašnji projekti samo djelomično financirani?

Kao što ste rekli, godišnji natječaji Ministarstva kulture su javni i transparentni, a u skladu s odredbama, propisanim u Zakonu o kulturi, mogu se prijaviti svi zainteresirani pojedinci i pravne osobe. Sve prijavljene projekte pregledavaju stručna i nadležna povjerenstva koja prema definiranim prioritetima Ministarstva kulture predlažu podršku kvalitetnim i raznolikim projektima u svim kulturnim djelatnostima. Ovdje su, naravno, i projekti koje Ministarstvu kulture prijavljuju i članovi svih manjinskih udruga u našoj zemlji, uključujući i hrvatsku manjinu. U pogledu financiranja, također treba uzeti u obzir ograničeni proračun Ministarstva kulture, ali uvijek ima prostora za podršku kvalitetnim projektima koji njeguju kulturu i jedinstvenost svih naroda koji su dio našeg društva.

4. U kojem smjeru treba unaprijediti buduću suradnju, a čiji bi glavni naglasak bio na očuvanju i njegovanju kulturnog identiteta Hrvata u Republici Sj. Makedoniji?

Namjena Ministarstva kulture je podržati i promovirati kulturnu raznolikost u našoj zemlji podržavaju-

ći različite projekte na različitim osnovama. Upravo u tom smjeru treba ići očuvanje kulturnog identiteta Hrvata u našoj zemlji. Želio bih ponoviti da smo kao Ministarstvo kulture spremni, u skladu s proračunskim mogućnostima, pružiti potporu koja će pridonijeti afirmaciji kulturne raznolikosti Hrvata u našoj zemlji, ali i u suprotnom smjeru, podršku kulturi Makedonaca koji žive u Hrvatskoj.

5. Dalmatinske pjesme, gastronomski specijaliteti, prekrasno Jadransko more samo su neki od sjajnih dojmova koje građani donose kući nakon nekih putovanja u Hrvatsku. Postoji li konkretija priлиka za predstavljanje ove ljepote ovdje u Makedoniji i približiti ih građanima, svakako uz podršku Ministarstva?

Želio bih naglasiti da je Ministarstvo kulture uvijek otvoreno za suradnju i podršku inovativnim i smislenim projektima koji sadrže kulturnu komponentu. Nadležne institucije u području turizma, poput Ministarstva ekonomije i Agencije za podršku turizmu, igrale bi značajnu ulogu u ovom području.

6. Kakvi su vaši osobni dojmovi o bilo kojem putovanju u Hrvatsku? Što vas se najviše dojmilo?

Misljam da je bogatstvo bilo koje zemlje njezin narod. S druge strane, veličina i bogatstvo jednog naroda leži u njegovoj sposobnosti da obogati druge narode ili čitavu civilizaciju. Zato je za mene svako putovanje novo iskustvo, novo otkriće samog sebe i onog drugog u smislu otkrivanja kulture, tradicije i svega onoga što jeobilježe određenog mjeseta.

Kad putujem, glavni izazov za mene su ljudi i njihovo razmišljanje, kako doživljavaju svoju zemlju. Nema sumnje da je Hrvatska jedno od odredišta koje je izazov za svakog čovjeka, ne samo zbog svojih prirodnih ljepota i prekrasnog mora, već i zbog fascinantne kulturne baštine koju posjeduje, koja obogaćuje svjetsku kulturnu baštinu.

TREĆA SJEDNICA DRUGOG SAZIVA SAVJETA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Nenad Živković, član Savjeta Vlade za Hrvate izvan Republike Hrvatske za Republiku Sj. Makedoniju, 9. i 10. studenoga 2019., u Varaždinu je prisustvovao na 3. sjednici 2. saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, u organizaciji Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Bilo je nazočno više od 55 savjetnika iz cijelog svijeta, iz reda pripadnika hrvatskog iseljeništva, pripadnika hrvatske manjine u europskim državama, pripadnika Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao i iz reda članova po položaju iz lokalnih i centralnih organa vlasti Republike Hrvatske.

Sjednicom je predsjedao Predsjednik Savjeta Vlade za Hrvate izvan RH, Ivan Grbešić. U uvodnom djelu obratili su gosp. Zvonko Milas, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Repu-

HRVATSKE ZA HRVATE

blike Hrvatske i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković. Osnovne teme Sjednice Savjeta su bile: a) Glasovanje izvan Republike Hrvatske; b) Očuvanje hrvatskog jezika i kulture Hrvata izvan Republike Hrvatske I c) Hrvatska radiotelevizija i program za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Savjetnik Živković je u svojim izlaganjima na plenarnoj sjednici, kao i na panel raspravama, istaknuo da je hrvatsko predsjedavanje Vijećem Evrope u prvoj polovici 2020. od povjesnog značaja za cijelu Jugoistočnu Europu, pa samim time i za Makedoniju. Naveo je da je strateški dokument hrvatske manjine u Makedoniji Međumješoviti odbor i zaključci u njemu. Naglasio je da u cilju optimizacije svih dogovorenih aktivnosti na sjednici MMO-a, potrebno podići funkcionalnost i operativnost većeg dijela članova makedonskog dijela MMO-a iz određenih resora, od kojih se očekuje da pokažu veću inventivnost i operativnost u praktičnoj realizaciji dogovorenog na posljednjoj sjednici MMO-a.

U okviru panel rasprava, Živković je predložio, a Savjet usvojio prijedlog da u okviru Vijeća za opće poslove ili Vijeća za vanjske poslove u tijeku predsjedanja EU, Hrvatska aktivno uključi i Makedoniju. Time Hrvatska može bitno ojačati položaj hrvatske manjine u Makedoniji, a prije važnih političkih procesa koje nas očekuju u 2020. godini. Bliže se parlamentarni izbori gdje će Hrvati tražiti modalitete da se aktivno i direktno uključe u politički život Makedonije. Prijedlog je da koordinator svih operativnih aktivnosti bude član Savjeta Vlade iz Makedonije kako bi se postigla optimalna promocija hrvatskih interesa u Makedoniji.

Nenad Živković

REGIONALNA KONFERENCIJA

Od 1. do 3. studenog 2019. godine u Skopju je održana Regionalna konferencija za umrežavanje iseljeničkih organizacija kako u Republici Sjevernoj Makedoniji tako i organizacija u Republici Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji, Rumuniji i Turskoj. Konferencija je organizirana od strane Agencije za iseljeništvo Republike Sjeverne Makedonije, a istu je otvorio ministar u Vladi Republike Sjeverne Makedonije zadužen za suradnju s dijasporom, gospodin Edmond Ademi.

Uz predstavnike navedenih država na konferenciji je aktivno sudjelovala i ZHRM u sastavu: predsjednica ZHRM, gospođa Nevenka Kostovska, potpredsjednik Stanko Nevistić, Žarko Kamčev, član, gospodin Nenad Nemet, predsjednik Ogranka Skopje, gospodin Davor Karakašev i gospodin Nenad Živković, član Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH.

Pozdravnim govorom prisutnima se obratio direktor Agencije za iseljeništvo, gospodin Nikola Šalvarinov. Tijekom konferencije gospodin Mario Mihajlov, savjetnik za ekonomski i finansijski pitanja u kabinetu gospodina Ademija, iznio je Akcijski plan Nacionalne strategije za suradnju s dijasporom.

Gospodin Astrit Rexepi iz Nacionalne agencije za europske obrazovne programe i mobilnost, sudioni-

ke je upoznao s Erasmus programom za studiranje i mogućnostima studiranja dijaspore u Makedoniji i okolnim zemljama.

Mogućnosti i potencijali za razvoj i suradnju turističkog sektora obrazložen je od gospodina Ljupča Janevskog, direktora agencije za promociju i podršku turizma. O tematskim turističkim obilascima govorio je gospodin Haris Bekiri, licencirani turistički vodič.

Bilo je riječi i o medicinskom turizmu s naglaskom na mogućnosti dentalne medicine u Republici Sjevernoj Makedoniji od predavača dr. Ane Minovske i dr. Dušanke Velkovske, a o umrežavanju, sociološkom aspektu i koristi od umrežavanja govorio je profesor Konstantin Minovski s katedre za Sociologiju Filozofskog fakulteta.

Prisutni gosti su aktivno sudjelovali u raspravama i dali svoj doprinos umrežavanju iseljeničkih organizacija. Na opće zadovoljstvo uspostavljeni su novi kontakti. Na konferenciji je produbljena suradnja s osobama i organizacijama iz cijele regije, a posebno s predstavnicima Agencije za iseljeništvo Republike Sjeverne Makedonije.

Stanko Nevistić

RADIONICA u organizaciji AOPZ-a

Dana 2. i 3. prosinca u organizaciji Agencije za os-tvarivanje prava zajednica, organizirana je radio-nica na temu Iskustva nevladinih organizacija u odno-su na implementaciju projekata i mapiranje glavnih problema zajednica.

U radu su sudjelovali predstavnici dvanaest nevladinih organizacija odnosno predstavnici ZHRM, Omladinske kulturne organizacije Bošnjaka-Šadrvan, Udruga za pravdu i humanost Integra nau (Vlaška udruga), Udruga žena Srpskinja, Srpska zajednica u Makedoniji, Srpski kulturni centar, Srpski KIC Spona, Romski kulturni i medija centar –Barikanipe, Legis, ZPKU Gajret (Turska zajednica) i EDU NISA I Divan Hana (bošnjačke udruge). Radionicu je vodio direktor AOPZ-a, gospodin Ilhan Rahimi sa suradnicima.

U Radionici su aktivno sudjelovali svi predstavnici zajednica i kroz konstruktivnu raspravu konstati-rani su glavni problemi zajednica, problem njihove vidljivosti i pravilne zastupljenosti u makedonskom društvu. Izvršeno je razvijanje projektnih ideja za poboljšanje stanja zajednica i definiran je glavni cilj zajednica koje su sudjelovale u radionici, a dogovo-

reno je i na dobrovoljnoj bazi izvođenje dva projekta u organizaciji AOPZ-a i to - Izdavanje Zbornika rado-vi predstavnika svih zajednica koje žele sudjelovati u projektu i video predstavljanje zajednica i njihovih problema.

Budući da već postoje sredstva za ove projekte, a rok za njihovo realiziranje je travanj 2020., dogovo-ren je zajednički nastup u ovim projektima i njihova priprema tijekom prosinca 2019. i siječnja 2020. Ru-kovođenjem i organizacijom projekata upravljat će AOPZ.

Na Radionici je aktivno sudjelovao i potpredsjed-nik ZHRM Stanko Nevistić gdje je sudionicima poklonio po jedan primjerak novina Hrvatska riječ i iznio glavne probleme, ne samo ZHRM-a, već i svih drugih zajednica koje spadaju u grupu "ostali", a to je prije svega naša nevidljivost u društvenom i jav-nom sustavu i nebriga za manjine u mjeri u kojoj je to potrebno.

Stanko Nevistić

MEĐUNARODNA *znanstveno-stručna konferencija* u ZAGREBU

Od 11. do 13. studenog 2019., u Zagrebu je održana međunarodna znanstveno-stručna konferencija u organizaciji IMPEL-a i Državnog inspektorata Republike Hrvatske. Naziv konferencije je bio SPIDER WEB: Strategic Project to Increase the Detection and Disruption of Environmental Crime in the Western Balkans. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici iz Švedske, Portugala, Njemačke, Srbije, Republike Sjeverne Makedonije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Kosova i dr.

Na konferenciji je bilo više panela koji su obuhvaćali različite teme iz područja zaštite okoliša kao npr. zaštita okoliša, upravljanje otpadom, suzbijanje ekološkog kriminala i dr. Aktivni sudionici konferencije su bili inspektori okoliša, suci, carinici, profesori i drugi eksperti iz ovog osobito važnog područja. Ministarstvo koje je nadležno za zaštitu okoliša u Hrvatskoj je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. Djelokrug Ministarstva obuhvaća poslove koji se odnose na zaštitu i očuvanje okoliša i prirode u skladu s politikom održivog razvoja Republike Hrvatske, poslove koji se odnose na upravljanje vodama te upravne i druge poslove iz područja energetike. Zaštita okoliša spada u neke od najzahtjevnijih aktivnosti koje

zadiru u sve aspekte organizacije ljudskog društva. Donošenjem Nacionalne strategije održivog razvoja, Ministarstvo je postalo točka koordinacije za teme održivog razvoja na nacionalnoj razini te koordinator multilateralnih okolišnih sporazuma i globalnih pitanja održivog razvoja na međunarodnoj razini.

Veoma značajne prezentacije na konferenciji u Zagrebu imali su predstavnici službe za inspekcijski nadzor zaštite okoliša u Hrvatskoj koji su upoznali sudionike konferencije s konkretnim primjerima zaštite okoliša.

U okviru konferencije realiziran je panel za aktuelno stanje za suzbijanje ekološkog kriminala u regiji, na kome je aktivno sudjelovala prof. dr. sc. Marina Mališ Sazdovska, kao pretstavnik Republike Sjeverne Makedonije. Moderator panela je bila gđa Miljenka Kliček, viša inspektorica zaštite okoliša - specijalist iz Državnog inspektorata Republike Hrvatske. Profesorica Marina Mališ Sazdovska je profesorica na Fakultetu za sigurnost u Skopju i aktivni član Predsjednistva Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

Marina Mališ Sazdova

BISKUP STOJANOV PRIMIO NOVU VELEPOSLANICU TIGANJ U POSJET

Ubiskupskoj rezidenciji u Skopju 3. prosinca 2019., skopski biskup i strumičko - skopski eparh mons. Kiro Stojanov primio je u nastupni posjet novu veleposlanicu Republike Hrvatske u R.Sj. Makedoniji, Nives Tiganj.

Biskup Stojanov upoznao je veleposlanicu Tiganj s poviješću i djelovanjem Katoličke crkve u Sj. Makedoniji koja je organizirana u dvije biskupije, Skopsku za vjernike zapadnog obreda i Strumičko-skopsku za vjernike istočnog obreda, kao i povezanosti s Biskupskim konferencijama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Sugovornici su se također osvrnuli na život i djelovanje Hrvatske za-

jednice u Sj. Makedoniji, kao i skorom predsjedanju R. Hrvatske u predsjedništvu Vijeća Europske unije.

Veleposlanica Nives Tiganj izrazila je zahvalnost za susret kao i svoju spremnost za suradnju.

Don Davor Topić, skopski župnik

BISKUP STOJANOV PRIMIO PROFESORE KBF-A U ZAGREBU

Biskup Stojanov naglasio je dobru povezanost i podršku koju pružaju Crkvi u Makedoniji članovi biskupskih konferencijs BiH i Hrvatske

Skopski biskup i strumičko-skopski eparh mons. Kiro Stojanov primio je u utorak, 15. listopada 2019., dekana Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, prof. dr. Marija Cifraka, i njegove suradnike prof. dr. Ružicu Razum, prof. dr. Nenada Malovića, prof. dr. Antu Barišića kao i dekana Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Skopju prof. dr. Đoku Đorđevskog.

Nakon riječi dobrodošlice, biskup Stojanov izrazio je radost zbog potpisivanja dogovora za suradnju, 14. listopada u zgradici Pravoslavnog fakulteta, između Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Skopju. Potom je upoznao naznačne o povijesti i životu Katoličke

crkve u Republici Sjevernoj Makedoniji koja je organizirana u dvije biskupije: Skopsku (zapadnog obreda) i Strumičko-skopsku (istočnog obreda). Biskup je kazao da je uz pomoć Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu u studenom 2018. godine bio organiziran Studijski dan posvećen Crkvi u Makedoniji kroz njenu povijest, te da su bili uključeni i profesori sa Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Skopju. Također je podijelio svoje iskustvo sa sugovornicima zbog radosti velikog događaja dolaska Svetoga Oca pape Franje u R. Sj. Makedoniju, te naglasio dobru povezanost i podršku koju pružaju Crkvi u Makedoniji članovi biskupskih konferencijs BiH i Hrvatske.

Dekan Cifrak izrazio je svoju radost zbog poziva i sudjelovanja sa svojim suradnicima na Međunarodnoj konferenciji u Ohridu, 11. listopada u organizaciji Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Skopju na temu Sveta Sofija - „Mudrost je izgradila svoju kuću“. Također je upoznao biskupa Stojanova s radom i misijom KBF-a u Zagrebu, te su se sugovornici dotaknuli aktualnih tema iz života Crkve.

U znak zahvalnosti za dolazak, biskup Stojanov darovao je profesorima monografiju o domovinskoj proslavi Dani Svete Majke Terezije koja je tiskana nakon kanonizacije i novi broj lista zajednice Hrvata u R.Sj. Makedoniji Hrvatska riječ.

Don Davor Topić, skopski župnik

Biskup Stojanov na 77. zasjedanju Biskupske konferencije u Sarajevu

Skopski biskup i strumičko-skopski eparh mons. dr. Kiro Stojanov sudjelovao je na redovitom zasjedanju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine u Sarajevu od 3. do 5. studenog 2019.

Biskup Stojanov na početku svoga sudjelovanja upoznao je biskupe sa životom i djelovanjem Crkve u Makedoniji, te se osvrnuo na velike događaje kazavši: „Sveti Otac papa Franjo 7. svibnja 2019. došao je u Apostolski pohod Makedoniji, pod geslom „Ne boj se stado malo“. Pohod Svetoga Oca za moju zemlju bio je radosni događaj, dar Božji i izraz ljubavi prema našoj Crkvi i domovini. Bio je to događaj koji je dao jednu novu dimenziju našoj Crkvi. Od velike dragocjenosti bile su osobito organizacijske pripreme koje su stvarale pozitivnu klimu u našem društvu u očekivanju najdražeg gosta, te je događaj doprinosio zbližavanju, rušenju predrasuda i rasta u zajedništvu. Susreti na svim razinama pobudili su nadu i dali snagu za poziv na izgradnju mira, kulture života, suživota, dijaloga s drugima. Brojni susreti sa Svetim Ocem i lijepe poruke dirnuli su moje srce jer se u ovom pohodu i susretima očitovala Božja milost počevši od svečanog dočeka i prijema kod predsjednika Republike gosp. Ivanova preko posjeta Spomen kući sv. Majke Terezije, gdje su bili prisutni i drugi vjerski poglavari, do Susreta sa siromašnim i Ekumenskog susreta s mladima te Susreta s Bogu posvećenim osobama i njihovim obiteljima. Vrhunac pohoda bilo je liturgijsko slavlje na glavnom trgu grada Skopja „Trgu Makedonija“ u blizini temelja rodne kuće ve-

like žene i svetice Majke Terezije. Upravo na tom mjestu, gdje se kroz dugu našu povijest susreću različite vjere, religije, kulture i tradicije slavljenja je liturgija i čuli smo poruku mira i ohrabrenja. Zahvalni smo Bogu i njegovom glasniku miru papi Franji na posjeti i ljubavi koju nam je iskazao. Kao živi svjedoci želimo čuvati ta lijepa sjećanja i živjeti posijano sjeme kako bi i sami bili svjedoci svjetla koje dolazi iz dara vjere. Dozvolite mi da spomenem da je za tu prigodu na Euharistijskom slavlju s papom Franjom bilo 24 nad/biskupa te oko 15.000 makedonskih katolika i hodočasnika iz susjednih zemalja, kao i pripadnika drugih vjeroispovijesti“.

„Osim ovog velikog događaja, u protekloj godini Katolička crkva u Makedoniji imala je još dva značajna događaja, a to su: Studijski dan na temu: „Katolička crkva u Makedoniji kroz svoju povijest“ tijekom kojeg su temeljito razrađene teme od samih početaka kršćanstva do današnjih dana u organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i svesrdnu podršku vas biskupa koji ste uzeli učešća na spomenutom danu. Drugi je događaj bio uzdignuće Apostolskog egzarhata u Eparhiju, 31. svibnja 2018. te inauguracija 2. prosinca prošle godine kada je čin inauguracije predvodio prefekt Kongregacije za Istočne crkve uzoriti Leonardo kard. Sandri u nazočnosti mnogih biskupa i nadbiskupa među kojima su bili i predstavnici naše metropolitanske pokrajine“.

„Ovim želim izraziti, u ime Katoličke crkve u Makedoniji i u osobno ime, našu iskrenu i duboku zahvalnost Vama, uzoriti gospodine Kardinale, i svim članovima naše Metropolitanske crkve za podršku koju nam pružate, za svesrdnu i nesebičnu pomoć koju ste nam pružili kao Crkva sa svim vašim strukturama prigodom dolaska Svetoga oca pape Franje u Makedoniji i u povodu Studijskog dana. Posebno zahvaljujem što nas trajno osnažujte kroz život i rad trojice svećenika Vrhbosanske nadbiskupije koji s neizmjernom ljubavlju prema Crkvi pastoralno djeluju u Makedoniji.“

Don Davor Topić, skopski župnik

RADNI SASTANAK U ZHRM, OGRANAK KUMANNOVO

Dana 30. listopada 2019. održan je radni sastanak predstavnika ZHRM sa članovima Ogranka Kumanovo. Na sastanku su prisustvovali: Stanko Nevistić, potpredsjednik ZHRM; Marina Mališ Sazdovska, član predsjedništva; Stipo Štrbac, rizničar ZHRM; Verica Dimitrijevska, član ZHRM, a iz Ogranka Kumanovo: Zorica Trajčevska, predsjednica i koordinator Ogranka Kumanovo; Viktor Šoštarić, zamjenik predsjednika Ogranka; Jakov Lambaša, administrator i rizničar; i Miroslav Trlin član rukovodstva Ogranka Kumanovo.

Potpredsjednik ZHRM Stanko Nevistić je upoznao predstavnike Ogranka Kumanovo s radom predsjedništva, s dobivenim i završenim projektima i s drugim izvršenim zadacima u ZHRM. S predstavnicima Ogranka je dogovoren da se radi otvoreno i transparentno i da se poboljša komunikacija između ogranaka i krovne udruge. Pokazana je vjera u zajedničke snage, u dobru komunikaciju i

mogućnost ostvarenja ciljeva zajednice navedenih u Statutu, a za dobrobit svih Hrvata u Makedoniji. Dogovoreno je da se Ogranku Kumanovo pomogne u radu narednih par mjeseci do kraja 2019. godine, a posebno s paketićima u dijelu proslave Svetog Nikole. Ogranak Kumanovo je istaknuo svoju spremnost za bolju suradnju sa svim ograncima kao i pomoći uključenje u aktivnosti koje se provode od strane ZHRM.

Radni tim je dogovorio povećanje protoka informacija, češće komuniciranje i razmjenu ideja i projekata s drugim ograncima, a konkretno je dogovorenog gostovanje Varaždinskog kazališta u Štalu ukoliko je moguće da se provede i u Kumanovu i u Skopju. Veliki doprinos uspješnosti sastanka svojim konstruktivnim raspravama i prijedlozima dali su svi prisutni na sastanku.

Stanko Nevistić

Blagdansko darivanje djece u Kumanovu

U blagdanskom mjesecu prosincu, a povodom blagdana svetog Nikole, organizirano je blagdansko darivanje djece u Kumanovu.

Dana 9. prosinca 2019. godine, u igraonici Bubamara u Kumanovu, na skroman način obilježen je blagdan svetog Nikole, zaštitnika djece. Djeci članova Ogranka podijeljeni su paketići u prisutnosti roditelja i rodbine djece.

Ovogodišnjo darivanje djece bilo je sa skromnošću u organizaciji Ogranka Kumanovo i uz pomoć Zajednice.

*Zorica Trajčevska, koordinator ZHRM,
Ogranak Kumanovo*

PRIREDBA UČENIKA HRVATSKE NASTAVE POVODOM BLAGDANA SV. NIKOLE

Iove godine, tradicionalno, održana je dječja priredba povodom blagdana sv. Nikole uz prigodnu dodjelu, uvijek vrhunskih, "Kraševih" dječjih paketića u organizaciji Ogranka Skopje ZHRM.

Priredba je održana 7.12. u Domu kulture Kočo Racin u Skopju, u prepunoj maloj svečanoj dvorani koja je idealna za ovakve nastupe. Izuzetno lijepa i akustična dvorana uz instalirano ozvučenje, ponudila je najbolji mogući ugodaj. Učenici koji redovno pohađaju hrvatsku nastavu, izveli su nekoliko recitala i igrokaza. Najmanji učenici, oni od 1.-5. razreda, sudjelovali su sa svojim točkama, predstavama Sveti Nikola i Tužni snjegović. Učenici od 6.-9. razreda uveseljavali su i zabavljali publiku dvama igrokazima: Krampus postao dobar i Svetom Nikoli trebaju naočale. Oni učenici koji nisu nastupili u igrokazima, recitirali su pjesme: Sv.

Nikola, Dolazi nam Nikola, Božićna noć i Pjesma o sv. Nikoli. Tako da je, kao i obično, sve bilo u znaku i motivima sv. Nikole, darivanja, poruka da se "ispлати" biti dobar, jer ćeš biti nagrađen. Jedna točka je, naravno, morala biti u znaku Božića koji nam dolazi, u duhu vremena došašća, tj. Adventa. Prigodni, kratki govor na samom početku priredbe, održali su predsjednica ZHRM, Nevenka Kostovska i predsjednik Ogranka Skopje ZHRM, Nenad Nemet. Učenici su, kao i uvijek, bili iznimno raspoloženi za nastup, bez straha i uz minimalnu tremu, i uspješno odradili svoje točke uz prisutstvo zadovoljnih roditelja i drugih članova obitelji, kao i članova Zagradnice Hrvata. Voditeljica priredbe bila je Mateja Stevanović, dugogodišnja učenica hrvatske nastave i izuzetno aktivna u svim dodatnim i izvannastavnim aktivnostima. Nakon nastupa učenika, zabavljao nas je naš mađioničar, Gogo Rekviem, što također postaje tradicija. Svojim točkama u stanju je zabaviti i djecu i odrasle i to zdušno radi. Ideja za iduću godinu već ne nedostaje. Tradicija se nastavlja.

Projekt je financiran na temelju odobrenoga projekta Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

*Josip Vujinović,
učitelj hrvatske nastave u Makedoniji*

HRVATSKA NASTAVA *u Makedoniji*

Hrvatska nastava u Makedoniji se i dalje održava u četiri grada: Skopju, Bitoli, Tetovu i Kumanovu uz približno isti broj učenika kao i prošle školske godine, 60-ak.

Kako to biva u današnje vrijeme, pojedini učenici su napustili zemlju i sa svojim roditeljima potražili sreću u inozemstvu. U međuvremenu, upišu se na nastavu neka druga djeca i "borba" se nastavlja. Najviše učenika i dalje, tradicionalno, ima Skopje, ali ne zaostaje puno ni Tetovo što kod mnogih izaziva čuđenje. Kumanovo bilježi osjetan pad učenika, dok je Bitola stabilna, ali s relativno malim brojem učenika s obzirom na veličinu grada, broj Hrvata i dvije udruge Hrvata koje postoje. Učenici su, kao i svake godine, sudjelovali na međunarodnim literarnim natječajima, kao što su Rešetarački pjesnički susreti i Bogatstvo različitosti u Tavankutu pored Subotice. 39 učenika, redovnih polaznika hrvatske nastave u Makedoniji, sudjelovalo je, u srpnju, na ljetnom kampu hrvatskog jezika u Novom Vindolskom. Ako tome pridodamo dva ljetna kampa u Ohridu na kojima su sudjelovali naši učenici prošle, 2018., možemo reći da i ljetni kampovi polako postaju tradicija. U najavi je sudjelovanje na ljetnom kampu u Ohridu i sljedeće godine.

U novoj školskoj godini, možemo se pohvaliti da smo po prvi puta dobili udžbenike, i to specijalizirane za hrvatsku nastavu u inozemstvu. Projekt je financiran od strane Državnog ureda za Hrvate izvan RH. U najavi je potpora hrvatskoj nastavi u MK dodatnim udžbenicima i ostalim materijalom potrebnim za još bolju i kvalitetniju nastavu, stjecanje znanja i upoznavanje domovine Hrvatske. Novost je i to da se nastava i u drugim gradovima, osim u Skopju, počela održavati svaki tjedan. Tako da nijedan učenik, polaznik hrvatske nastave u MK, neće, na kraju školske godine, biti zakinut za manjak sati i nedostatak potrebnog i predviđenog znanja. Naime, dosad se nastava u Tetovu, Bitoli i Kumanovu održavala svaki drugi tjedan vikendom, što radi zahtjevnih putovanja učitelja, što radi nedostatka prostora ili nedostupnosti učenika u večernjim terminima preko tjedna. Iznađeno je rješenje pogodno za sve, i za učenike i za učitelja. Radi se na tome da se nastava održava u još boljim uvjetima i bolje i kvalitetnije opremljenim školama gdje je to moguće. Tamo gdje postoji pojačani interes za hrvatskom nastavom, pokušat će se otvoriti novo radno mjesto kao što je slučaj u Ohridu. Perspektive ima, samo trebamo svi skupa raditi, ali i samostalno preuzimati inicijativu.

*Josip Vujinović,
učitelj hrvatske nastave u Makedoniji*

ERASMUS PLUS PROGRAM DOPRINOSI POSTIZANJU CILJEVA STRATEGIJE EU-A ZA MLADE

Erasmus plus program je EU kojim se podupiru obrazovanje, ospozobljavanje, mladi i sport u Europi. Erasmus plus nudi prilike osobama svih uzrasta te im pomaže da steknu i dijele znanje i iskustvo u institucijama i organizacijama u različitim zemljama. Ovaj program nudi prilike organizacijama različitih profila, uključujući sveučilišta, ustanove za obrazovanje i ospozobljavanje, trustove mozgova, istraživačke organizacije i privatna poduzeća. Programom se nastoji promicati i održivi razvoj partnera programa u području visokog obrazovanja te doprinijeti postizanju ciljeva strategije EU-a za mlade.

Republika Hrvatska ima odličnu suradnju s Republikom Sjevernom Makedonijom u području visokog obrazovanja i razmjene studenata i profesora u sklopu Erasmus plus programa. Postoji određeni broj sveučilišta u Hrvatskoj koji imaju potpisane memorandume za suradnju s makedonskim sveučilištima. Sveučilište Sv. Kliment Ohridski iz Bitole ima potpisani memorandum s Veleučilištem iz Velike Gorice, točnije Fakultet sigurnosti iz Skopja sa specijalističkim studijem Krizni menadžment. U sklopu ovog sporazuma, ove je 2019. godine Erasmus plus mobilnost nastavnog osoblja, realizirala profesorica Fakulteta sigurnosti iz Skopja, prof. dr. sc. Marina Mališ Sazdovska na Veleučilištu Velika Gorica gdje je održala nastavu studentima iz područja Sigurnosnog menadžmenta. Profesorica Mališ Sazdovska je član Predsjedništva Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, koja na ovaj način daje svoj osobni doprinos unaprjeđenju suradnje visokoobrazovnih institucija dviju zemalja.

Marina Mališ Sazdovska

SVEČANO OBILJEŽEN 8. LISTOPAD - DAN NEOVISNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

U organizaciji Zajednice Hrvata u Makedoniji i uz logističku potporu NVO Hrvatsko-makedonske Tangente iz Šibenika, 15. listopada, uz finansijsku potporu Grada Skopja i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, svečano je obilježen Dan neovisnosti Hrvatske u prekrasnoj dvorani Kulturnog informativnog centra "19,19" u Skopju. Na samom početku proslave ovog važnog datuma, 8. listopada, koji je proglašen državnim praznikom u znak sjećanja na dan kad je Hrvatski sabor 1991. godine jednoglasno donio Odluku o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske s ostalim republikama i pokrajinama SFRJ, uzvanicima su se obratili: Željko Burić gradonačelnik Šibenika, Ana Vučić, iz Veleposlanstva RH u Makedoniji, predsjednik Makedonsko-hrvatske tangente Saša Georgievski i Nevenka Kostovska, predsjednica Zajednice Hrvata u Makedoniji. Proslava je nastavljena koncertom "Dalmacijo, nosim te u krvi" šibenskih kantautora iz udruge Volim Šibenik u čijem sustavu su: Igor Lokas, Josip Bašić i Krešimir Španja.

Svojim nastupom umjetnici su u prepunoj dvorani očarali publiku. Emotivnim izvedbama kroz pjesme prenijeli su šum mora i ljepote Dalmacije. Glazbom su unijeli hrvatski duh što je dirnulo osobito veliki broj Hrvata koji su osim iz Skopja doputovali iz Kumanova, Štipa i Struge i skupa sa šibenskim trubadurima pjevali hrvatske pjesme koje su budi-

le nostalgiju za rodnom grudom. Budile su sjećanja i uspomene i izmamile poneku suzu. Sve prisutne je dodatno oduševilo darivanje veće količine CD-a s pjesmama Josipa Bašića koje je prisutnim gostima poslje koncerta osobno podijelio.

Svečanom proslavom Dana neovisnosti Hrvatske nazočili su važni uzvanici, među kojima iz Vlade RS Makedonije Edmond Ademi ministar za dijasporu; Nikola Šalvarinov, direktor Agencije za iseljeništvo; Rubin Zemon, zastupnik za manjine; predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske; don Davor Topić, skopski župnik Katoličke crkve; književnici, mediji, i velik broj uzvanika iz kulturnoga života.

Delegacija iz Šibenika: gradonačelnik Željko Burić, načelnica društvenih djelatnosti općine Šibenik, Mirjana Žurić i direktor Turističke zajednice Grada Šibenika, Dino Karađole, u višednevnom rad-

nom posjetu Skopju, a uz prisustvo dijela članova predsjedništva ZHRM nazočili su radnim sastancima. Najprije s gradonačelnikom Skopja Petrom Šilegovim, zatim s Rubinom Zemonom, zastupnikom za manjine, s direktorom Agencije za iseljeništvo Nikolom Šalvarinovim i s direktorom Agencije za promociju turizma Ljupčom Janevskim, s profesorom i rektorkom Američkog koledža, dr. sc. Tomom Nenovskim, kao i s akademikom dr. sc. Žan Mitrevim, vlasnikom renomirane klinike „Žan Mitrev“, na kojima su otvorene nove perspektive buduće kulturne, obrazovne i društvene suradnje dvaju građova i dviju država.

Ljerka Toth Naumova

DOGOVORENI NASTUPI JOŠKA ŠEVE I TAMBURAŠKOG ORKESTRA KUD „SV. JURAJ“ IZ OPĆINE DRAGANIĆ U SKOPJU

Joško Ševo, kazališni, televizijski i filmski glumac, jedan od najmlađih redovitih profesora na Odsjeku glume, s monodramom „Govorite li Hrvatski“, dolazi u Skopje 13. veljače 2020. godine na poziv Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji. Ovo je dogovoren poslijе susreta predsjednice ZHRM, Nevenke Kostovske i Joška Ševa, u Zagrebu 30.11.2019. godine.

Predsjednica Kostovska, poslijе susreta s istaknutim umjetnikom, nglasila je da je nastup gospodina Ševe u Skopju pred članstvom ZHRM i široj javnosti Makedonije od vitalnog značaja za promoviranje hrvatske kulturne baštine i hrvatskog jezika i da ovaj nastup predstavlja temelj zajedničke buduće i iskrene suradnje u cilju jačanja hrvatskog identiteta u Makedoniji.

Tamburaška sekcija Sv. Juraj iz općine Draganić, Karlovačka Županija, dolazi nastupiti u Skopje krajem ožujka 2020. godine. Ono je rezultat višemjesečne komunikacije i konačnog dogovora između Nevenke Kostovske, predsjednice ZHRM i Draženke Jagatić, predsjednice KUD-a Sv. Juraj poslijе zajedničkog, srdačnog i prijateljskog susreta u Zagrebu, 29.11.2019. godine. Važno je napomenuti da ovo društvo čuva od zaborava izvorne običaje, ples i pjesmu draganičkog seljaka, te istražuje, prikuplja i obnavlja veliko i specifično bogatstvo draganičke narodne nošnje.

Žarko Kamčev

POSLOVNA KONFERENCIJA “MEETING G2”

Od 4. do 6. Studenog u Zagrebu se po jubilarni opet put održala poslovna konferencija pod nazivom Meeting G2.5 – Gradimo poslovne mostove, posvećenu umrežavanju poslovnih ljudi hrvatskog podrijetla iz svih dijelova svijeta.

S obzirom da većina čitalaca Hrvatske riječi po prvi puta čuje za ovu konferenciju, na početku ću ukratko pojasniti o kakvom se projektu radi. Naime u listopadu 2015 godine supružnici Josip i Mara Hrgetić, povratnici iz Venecuele s još nekoliko entuzijasta pokrenuli su projekat o poslovnom povezivanju poduzetnika druge generacije hrvatskih iseljenika. Odatle potiče i ime ovoga projekta G2 – druga generacija. U ovih pet proteklih godina došli su u Zagreb poduzetnici hrvatskih korijena iz čak 29 zemalja širom svijeta. Konferenciju je posjetilo ukupno više od 950 sudionika, od čega gotovo 300 poslovnih ljudi iz inozemstva koji su u Hrvatskoj upoznali gotovo 300 hrvatskih tvrtki. Organizirano je više od 40 panela, predstavljeno više od 40 start-upa te svake godine na kraju konferencije organizirani su poslovni izleti po cijeloj Hrvatskoj. Ukupno je spojeno i povezano gotovo tisuću ljudi. To je mali skromni doprinos G2 skupine.

Moram citirati Josipa Hrgetića, koji između ostalog, kaže: „Međutim, opet dolazimo do pitanja: zašto se taj golem potencijal još nije probudio? Što trebamo učiniti da se napravi korak naprijed? Smatramo da se svi Hrvati izvan granica Hrvatske moraju pretvoriti u svojevrsne veleposlanike. Hrvatske institucije trebaju to prepoznati i potaknuti hrvatska društva i osobe u njima da aktivnije predstavljaju Hrvatsku i hrvatske proizvode diljem svijeta“.

Što se tiče ovogodišnje konferencije, nju je tradicionalno kao i svake godine otvorila Predsjednica Republike Hrvatske G-đa Kolinda Grabar Kitarović u ulozi glavnog pokrovitelja konferencije, a kao jedan od značajnijih pokrovitelja i sponzora javlja se i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, koji je prepoznao ovu ideju kao dosada najbolji model za povezivanje i umrežavanje poslovne hrvatske dijaspore. Nakon dvodnevнog ispunjenog programa sa zanimljivim panelima i drugim poslovnim događajima, ovogodišnji je izlet bio u Zadru, gdje smo prvo posjetili tvornicu za preradu ribe Pelagos, koja je u vlasništvu proslavljenog hrvatskog generala Ante Gotovine, a zatim i gospodarske i turističke potencijale grada Zadra.

Zaključci ovogodišnje konferencije su slijedeći:

- „Hrvatska poduzetnicima hitno treba olakšati rad i podržati povezivanje koje stvara poslovne eko-sustave“, poruka je poslovne konferencije MEETING G2.5
- „Hrvati (osobito javne osobe, ali i svi ostali, u domovini i inozemstvu) moraju snažnije podržavati, promovirati, kupovati, nositi i koristiti hrvatske proizvode. Umjesto stranih proizvoda, kupujmo hrvatske. Podržimo se međusobno!“, druga je snažna preporuka Meetinga G2.5.

Na kraju moram napomenuti da je i ove godine Makedoniju predstavljao predsjednik Ogranka Skopje ZHRM Nenad Nemet, poduzetnik i pripadnik drugog naraštaja Hrvata u iseljeništvu, jedan od pionira G2 skupine, koji je naznačio na svim konferencijama od osnivanja do danas, a ujedno je i ambasador G2 u Makedoniji. Iskreno se nadamo da će se ideja o poslovnom povezivanju i umrežavanju hrvatskih poduzetnika u Makedoniji konačno realizirati u idućoj godini, a naravno uz pomoć Veleposlanstva Republike Hrvatske u Makedoniji, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH i G2 skupine.

Nenad Nemet

GOSTOVANJE HRVATSKO-MAKEDONSKE PJESNIKINJE *LJERKE TOTH NAUMOVE* U OSIJEKU

Tradicionalna kulturna manifestacija 22. Dani Braće Miladinov, započela je 23. svibnja u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku, gostovanjem hrvatsko-makedonske pjesnikinje Ljerke Toth Naumove. U organizaciji MKD Braća Miladinović, najavljen je kao susret ugode s pjesnikinjom, dobitnicom prestižnih nagrada Društva makedonskih pisaca među kojima Danica Ručigaj i Književni most. Najprije se nazočnima obratio Boris Trajanovski, predsjednik ovoga društva, a potom je susret otvorila voditeljica, profesorica Jagoda Treneska Cvetičanin, pjesničkim predstavljanjem gošće iz Skopja. Potom je prikazala inserte iz dokumentarnog filma o Danici Ručigaj, velikom imenu makedonskog pjesništva koja je poginula u skopskom potresu.

Na ovom susretu nazočili su učenici iz dvije zbratimljene škole Ante Starčevića iz Rešetara i Goce Delčev iz Makedonije, točnije općine Ilinden, koji sa svojim profesorima provode međunarodni projekt Most prijateljstva u kome je Toth Naumova koordinatorica.

Ravnatelj Tihomir Batalo iz Rešetara i ravnateljica Dušanka Krstevska iz Ilindena obratili su se tom prigodom istaknuvši Ljerkino zalaganje i doprinos za zbratimljenje ovih općina gradeći mostove između njezine dvije domovine, rodne Hrvatske i Makedonije.

Program je nastavljen pjesničkim mitingom na makedonskom i hrvatskom jeziku iz 17 objavljenih knjiga. Stihove gošće iz Makedonije čitali su učenici iz dviju škola.

Voditeljica Treneska Cvetičanin, pročitala je dijelove recenzija objavljenih u zbirkama pjesama, a potom je Ljerkino predstavljanje zaokružila njezinim aktivnostima u Zajednici Hrvata u Makedoniji kao dugogodišnje urednice novina Hrvatska riječ.

Susret ugode s napomenom dvije domovine završen je stihovima koje je interpretirala sama autorica.

Jagoda Treneska Cvetičanin

GOSTOVANJE KVARTETA „KLINCI MANDOLINCI“ *iz Splita, Republika Hrvatska*

UR S Makedoniji, u Štipu i Skoplju od 21 do 24 studenog 2019 gostovao Kvartet "Klinci Mandolinci" iz Splita, R Hrvatska pod rukovodstvom prof. Ivane Kenk Kalebić.

U J.U. Dom Kulture „Kočo Racin“ u Skopju, R S Makedonija, u okviru "FESTIVALA KNJIŽEVNOSTI I GLAZBE - SMOŠ 2019", u organizaciji Makedonske kulturne udruge „STOBI“ iz Splita održan je koncert kvarteta Klinci Mandolinci iz Splita, Republika Hrvatska. Na ovom gostovanju na kulturo umjetničkoj turneji od 21.11.-24.11.2019. godine predstavili su program „Festivala književnosti i glazbe - SMOŠ 2019“ u dva grada Republike Makedonije: Štip i Skopje. Projekt ima za cilj da kroz umjetnost realizira multikulturalno obrazovanje i demokratski razvoj s povezivanjem dvaju prijateljskih naroda i država Republike Hrvatske i Republike Makedonije. Publika u kojoj su nazočili predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske predvođeni novom veleposlanicom gospođom Nives Tiganj, predstavnici Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji,

te predstavnica manjina NR Kine imali su mogućnost po prvi put prosljediti

nastup ovoga kvarteta iz Splita. Na oba koncerta ispunili su makedonske narodne i hrvatske tradicijske pjesme.

Kvartet "Klinci Mandolinci" dijeluje već šest godina u sklopu MKU "STOBI" Split pod vodstvom profesorice Ivane Kenk Kalebić, a u sustavu: Nikola Mitrevski – mandolina, Mate Košutnik – mandolina, Brigita Banović – mandolončelo Gorana Kliskić – gitara. U programu u Štipu, nastupila je književnica Dolores Kašuba iz hrvatsko-makedonskog kulturnog društva „Libertas“ iz Štipa, a u programu u Skopju nastupila je pripadnica hrvatske nacionalne manjine iz Skopja – polaznica škole hrvatskog jezika pod rukovodstvom učitelja hrvatskog jezika Josipa Vujinovića. U povodu gostovanja u Skoplju pred nazočnima obratio se Angel Mitrevski, predsjednik Makedonske kulturne Udruge „Stobi“ i Violeta Kalić koji su govorili o dugogodišnjoj uspješnoj suradnji tijekom brojnih projekata u realizaciji JU Doma kulture „Kočo Racin“ Skopje koji su bili podržani od makedonbskih udrug diljem Republike Hrvatske.

Violeta Kalić

ZHRM OGRANAK STRUGA -OHRID

“NISAM SE BOJAO UMRIJETI” U STRUGI

Projekcija filma „Nisam se bojao umrijeti, nastavlja svoj put kroz gradove RS Makedonije.

Pri istraživanju nastojanja Hrvata u dijaspori o očuvanju vlastitoga nacionalnoga identiteta, vrlo brzo se može zaključiti kako mnogih hvalevrijednih inicijativa i djelatnosti ne bi bilo bez žrtve pojedinaca.

U pravilu, potreban je netko komu neće biti teško darovati svoje slobodno vrijeme i znanje za dobrobit zajednice.

Zajednica Hrvata, Ogranak Struga-Ohrid također ima jednu plemenitu grupu, a to su: Naum Dunoski, koordinator Ogranka i njegov brat Vangel Dunoski, zamjenik i koordinator. Zahvaljujući njihovoj ustrajnosti organizirani su brojni projekti, a među njima i projekcija filma „Nisam se bojao umrijeti“.

Tako se 16. studenog projekcija održala u Strugi, turističkom gradu na obalama predivnoga Ohridskog jezera i rijeke Crni Drim i u kolijevci poezije.

U tom živopisnom mjestu, tradicionalno se svake godine održava međunarodna manifestacija Struške večeri poezije. Na tim večerima poezije gostovali su istaknuti pjesnici iz cijelog svijeta, među njima i istaknuta imena hrvatske književnosti kao npr. Slavko Mihaljić i Miroslav Krleža koji su se okitili najvećim priznanjem ovoga festivala – Zlatnim vijencem Struških pjesničkih večeri.

Uz pomoć udruge gluhih i nadgluhih, u njihovo dvorani se održala projekcija filma „Nisam se bojao umrijeti“ na kojoj su bili nazočni članovi Ogranka iz Struge.

Prije prikazivanja filma, koordinator Ogranka Struga-Ohrid, Naum Dunoski održao je prigodnu riječ o životopisu Antonia Kikaša, glavnog junaka ovoga filma, domoljuba, gospodarstvenika i pjesnika. Osvrnuo se i na njegove pjesme pročitavši frag-

ment iz objavljene recencije, „Tišina dodirnute istine,“ o umjetničkom stvaralaštvu Antona Kikaša napisane od naše hrvatsko – makedonske pjesnkinje Ljerke Toth Naumove.

Druženje s Kikašom nastavljeno je projekcijom dokumentarno-igranog filma Nisam se bojao umrijeti, o događanjima u Domovinskom ratu i junačkoj priči koju je ispričao sam Anton Kikaš, Hrvat iz Toronto (pjesnik „ukletog zrakoplova“), a uspješno je režirao Jakov Sedlar prema scenariju Hrvoja Hitreca.

Poslije projekcije filma, mnogima je kanula suza iz oka. Uistinu dirljiv trenutak.

Neki od nazočnih, poželjeli su ovjekovječiti ovo druženje jednom fotografijom.

*Naum Dunoski, koordinator ZHRM,
Ogranak Struga-Ohrid*

PJESNICI IZ DOMOVINE I SVIJETA OKUPILI SE U REŠETARIMA

Posljednjih dana ljeta, od 20. do 22. rujna 2019., slavonski Rešetari bili su mjesto susreta hrvatskih pjesnika. Okupljanje sudionika započelo je već u petak, a predstavnici Hrvatske matice iseljenika, tajnica Diana Mašala Perković i rukovoditelj Odjela za hrvatske manjine Marin Knezović, sastali su se s predstvincima hrvatske manjine iz Sjeverne Makedonije, predstnikom Demokratskog saveza Hrvata iz Rumunske i učiteljicom i učenicama osnovne škole iz Lupaka te predsjednikom Zajednice Hrvata iz Trsta.

Ova jedinstvena pjesnička manifestacija koja se odvija već 22 godine zaredom u organizaciji Književno likovnog društva Rešetari i Hrvatske matice iseljenika, više je od samog pjesničkog druženja. Njegujući hrvatsku riječ, Hrvati diljem svijeta čuvaju svoj hrvatski identitet u domicilnim zemljama ostvaruju vezu s Hrvatskom.

Glavni je pokrovitelj i ove godine bila predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović. Supokrovitelji su, tradicionalno, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Brodsko-posavska županija, Općina Rešetari i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Središnja manifestacija je započela 21. rujna ujutro, hrvatskom himnom koju je, uz još nekoliko domoljubnih pjesama izveo pjevački zbor OŠ Ante Starčević. Uslijedila je promocija zbornika mladih pjesnika, Dugin trag, kojeg je sponzorirao Antun

Kikaš iz Kanade. Zbornik su prisutnima predstavili prof. Gabrijela Vojvodić i ravnatelj OŠ Ante Starčevića Tihomir Batalo, koji je zahvalio KLD-u Rešetari. Upravo je Susret pjesnika omogućio školi ostvariti vrijedne projekte međunarodne suradnje Naš zavičajni govor s OŠ Lupak u Rumunjskoj i Most prijateljstva s OŠ Goce Delčev u Makedoniji, naglasio je ravnatelj.

U ime HMI-ja prisutnima se obratila tajnica Diana Mašala Perković, naglasivši važnost Susreta mladih pjesnika koji nastavljaju davno započeto njegovanje pjesničkog izričaja na hrvatskom jeziku.

Promociju zbornika XXII. Rešetaračkog susreta pjesnika iz domovine i inozemstva pod nazivom Opet sam ulovio tišinu, vodio prof. Ivan Slišurić, mr. sc. U zborniku je zastupljeno 120 pjesnika. U nastavku programa, profesorica hrvatskog jezika Gabrijela Vojvodić, predstavila je novu zbirku poezije Slobodna misao, književnice Malkice Dugeč iz Njemačke.

Pjesnike, sudionike susreta, kao i ostale goste, tradicionalno je primio načelnik Općine Zlatko Aga. Načelnik osobno, ali i vodstvo Općine i Općinsko vijeće, primili su brojne pohvale i priznanja za doprinos koji daju Rešetaračkom susretu pjesnika. Predstavnici hrvatskih udruga izvan Republike Hrvatske su se također obratili prisutnima.

KLD Rešetari je u Galeriji Petrović postavilo izložbu umjetničkih radova sudionika XXII. Među-

narodne likovne kolonije Antun Petrović koju su prisutni imali priliku razgledati.

Program XXII. Međunarodnog Rešetaračkog susreta pjesnika iz domovine i inozemstva započeo je hrvatskom himnom koju je izvela mlada Hanna Lučić iz Rešetara uz pratnju hrvatskih glazbenika iz Beča, Josipa Čenića i Mije Miše Bijuklića. Ovaj bečki dvojac je cijelo vrijeme upotpunjavao program svojim glazbenim izvedbama.

Prisutnima su se pozdravnim govorima obratili predsjednik KLD Rešetari Ivan De Villa, načelnik Općine Rešetari Zlatko Aga, Anton Kikaš iz Kanade, predsjednik Hrvatske zajednice iz Trsta Damir Murković, u ime DSH iz Rumunske Marijan Padineant, u ime Zajednice Hrvata u Makedoniji kao i u ime Općine Ilinden Ljerka Toth Naumova, a u ime Saveza hrvatskih društava iz Slovenije i HKD Ljubljana Katica Pavković Špiranec. Pozdrave su organizatora susreta, Hrvatske matice iseljenika, prenijela je tajnica Diana Mašala Perković koja ih je i otvorila.

Poetska priča je započela nastupima pjesnika iz svijeta, kao i članova KLD Rešetari iz svih naših županija. Pred kraj programa dodijeljene su plakete zaslužnim članovima Društva, Zdravku Luburiću, Malkici Dugeč, Radomiru Dumičiću, a posmrtno obitelji Stjepana Adžića. Program je završio uz pjesmu Ne dirajte mi ravnicu.

U nedjelju, 22. rujna, održan je okrugli stol i predavanje o književnosti i poetskom izričaju prof. Gabrijele Vojvodić pod nazivom Zatamni nebitno, pronađi poetično. Sudionici su se zatim uputili na misu u crkvu Krista Kralja gdje su svoju poeziju čitale Keti Mijolović iz Zadra i Katica Pavković Špiranec iz Ljubljane. Župniku Josipu Bogoviću uručena je slika kapele Sv. Antuna Padovanskog kao zahvala na suradnju na susretima. Rešetari pjesnike očekuju na sljedećim susretima, od 15. do 17. rujna 2020. godine.

Lidija Puđak i Diana Mašala Perković

PJESME UČENIKA nastave hrvatskoga jezika objavljene U KNJIZI RUMENILO riječi -poezija mladih KLD REŠETARI

TETOVO JE NAŠ PREDIVNI GRAD

Tetovo je moj rođeni kraj
Jako ga volim
Jer je predivan ko raj

Predivne livade i
Rijekicu malu ima
Moj grad Tetovo
Ljubav pruža svima

Imamo u prirodi planine
Predivan je grad
A u ljetu je
Predivan mali lad.

Eva Efkovska, OU „Lirija“, Tetovo

SKOPJE

Skopje je grad moj
Dodji nek bude I tvoj
Skopje je lijep grad
Svi ga vole, baš sad

U Skopju hladna voda teče
Od jutra pa sve do veče
Lijepa su ovdje ljeta
Vardar kroz Skopje šeta

*Mina Frčkovska,
OU „Dimitar Miladinov“, Skopje*

BITOLA
Bitola je veliki grad
Ovdje svi vole rad
Kako god da idиш
Mora da Bitolu vidiш

Planina se Baba zove
Tu lijepi prizori plove
Mnogo boja u Bitoli ima
Bijela je samo zima

*Damjan Markovski,
OU "Sv.Kiril I Metodij", Bitola*

Poezija – ulomak
SAN

U podne toчno
Voće soчno
Nebom leti,
Pa međ
Rosne travke sleti.

Kruške, jabuke, šljive
Sve to prosu se
Među blijede gljive,
Pa čekaju jabuke
Tvoje ruke ,
Čekaju da kroz
Travu puzneš,
Čekaju da ih uzmeš.

Čekaju I kruške
Da legneš potrbuške
Tamo gdje te misli vode,
Pa da skupljaš kruške slatke,
Žute ,plave,duge, kratke.

U daljini ćuješ smijeh vila,
Pa ti duša srećom se obvila.
Trči,žuri,hodaj,skači
Samo tako ćeš ih naći.

Marko Mališ, gost iz Zagreba

MOJE KUMANOV

Kumanovo je domovina moja
I ko dođe osjeća se kao svoja
Kumanovo je velik kao cvijet
I ovaj grad voli cijeli svijet

U Kumanovu ljepota zraчи
I u noći sve se mraчи
Velim domovinu moju
A I ti voli svoju

Za ovaj grad sve me veže
Kad čujem da ga neko mrzi
Srce me steže
Ovo je prelijepi grad
I za njega je potrošeno puno rada.

*Tea Nacevska,
OU "Braća Miladinovci", Kumanovo*

GRAFIČKA AKCIJA

Split – Skopje

Zahvaljujući inicijativi studenata i profesora Odjeklikovne akademije umjetnosti, Umjetničke akademije u Splitu, projekt Grafička akcija postao je tradicionalna manifestacija koja se već godinu dana nastavlja. Započela je 2017. u Osijeku, 2018. u Sarajevu, a 4. prosinca 2019. u Skopju.

Svečano otvaranje izložbe u popodnevnim satima, naslovljeno Suvremena hrvatska grafika studenata i profesora Umjetničke Akademije u Splitu, održalo se 4. prosinca u Galeriji Fakulteta likovnih umjetnosti Sveučilišta sv. Ćirila i Metodija u Skopju. Tom prigodom predstavljen je mali dio bogatog grafičkog fundusa studenata Umjetničke akademije u Splitu kao i radovi profesora Maje Zemunik i Edvina Dragičevića te video prikaz profesora Slobodana Tomicića.

Na otvorenju izložbe, domaćin, prof. Slavica Janešlieva, istakla je kako je umjetnički projekt Grafička akcija Split-Skopje početak dugotrajne i produktivne suradnje visokoobrazovnih institucija, Fakulteta likovnih umjetnosti, UKIM u Skopju i Umjetničke akademije, Sveučilišta u Splitu i to ne samo u smislu predstavljanja radova, već i kao prilika za razmjenu studenata.

Profesorica Maja Zemunik iz Splita, u predgovoru predivnog kataloga, zapisala je:

“Vođeni idejom o onom individualnom, subjektivnom unutar općeg društvenog i globalnog, Grafička akcija i ovog puta donosi dvije izložbe grafičkih radova koje će doprinijeti ne samo upoznavanju novih tehnika rada u području grafike, već i osobnih likovnih poetika studenata i profesora dvaju suradničkih fakulteta.”

Svečanom otvaranju izložbe nazočio je veliki broj uzvanika, među kojima umjetnici iz Splita, gospodin Vlado Uzelac, predstavnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Sjevernoj Makedoniji, gospodin Stanko Nevistić, potpredsjednik Zajednice Hrvata u Makedoniji (ZHRM), gospodin Nenad Nemet, predsjednik Ogranka Skopje ZHRM, mnogobrojni članovi ZHRM, umjetnici, profesori, studenti i mediji.

Ova manifestacija može biti i doprinos razvoju visokoškolskog obrazovanja i umjetničkog rada mlađe generacije umjetnika, spomenuto je u razgovoru posjetilaca pri razgledavanju umjetničkih dijela.

Ljerka Toth Naumova

HRVATSKI FESTIVAL Jednominutnih Filmova

Na poziv Akademskog kino kluba Skopje, a povodom proslave 60 godina postojanja, u Skopju je 25. i 26. listopada, boravila ekipa Hrvatskog festivala jednominutnih filmova. Radi se o zbilja jedinstvenom festivalu na kojem se već 27 godina prikazuju i natječu filmovi koji traju samo 60 sekundi. Isti se svake godine, obično krajem svibnja održava u prelijepom slavonskom gradu Požegi.

Zahvaljujući reviji na kojoj je prikazano 90 filmova u Kinoteci u Skopju, gledatelji u Makedoniji su prvi puta imali rijetku priliku pogledati i uživati u ovakvim neobičnim jednominutnim filmovima. Projekciju je otvorio pozdravnim govorom direktor ovoga festivala,

gosp. Željko Balog, a gledatelje je, također, pozdravio i gosp. Vlado Uzelac u ime hrvatskog veleposlanstva u Makedoniji. Iz redova ZHRM su bili njeni članovi, veliki ljubitelji filmske umjetnosti, Nenad Nemet i Davor Karakašev, koji su pri tom razmijenili iskustva s direktorom Balogom i dogovorili da ubuduće, gostovanje Hrvatskoga festivala jednominutnih filmova u Makedoniji postane tradicionalno.

Nenad Nemet

Gostovanje Ljerke Toth Naumove u općini Ilinden

Temeljem Sporazuma o međusobnoj suradnji i prijateljstvu između Općine Rešetari u Republici Hrvatskoj i Opštine Ilinden - Skopje u RS Makedoniji koji je potpisana dana 15. rujna 2012. godine, odrađen je veliki broj projekata zahvaljujući načelniku Zlatku Agi i gradonačelniku Žiki Stojanovskom. Među projektima značajan je Most prijateljstva: Ilinden – Rešetari koji provode OŠ Ante Starčevića iz Rešetara s partnerstvom OOU Goce Delčev iz Ilindena-Skopje, RS Makedonija. Koordinator toga projekta, kao most između dviju država je hrvatsko-makedonska pjesnikinja Ljerka Toth Naumova i članica Zajednice Hrvata u Makedoniji. Ona je ujedno i prevoditelj stvaralaštva makedonskih učenika koji se objavljuje na zajedničkom web portalu dviju škola, kao i prijevode za učenike koji nastupaju na Rešetaračkim pjesničkim susretima.

Upravo provedba projekta Most prijateljstva (druga faza) koji je u tijeku, bio je povod za gostovanje. Na poziv ravnateljice Dušanke Krstevske, hrvatsko-makedonska pjesnikinja, Ljerka Toth Naumova, gостovala je 26. studenog u OOU Goce Delčev u općini Ilinden.

Moderator gostovanja bila je profesorica Ivana Velinovska Boceska, inače dobra pjesnikinja s objavljenim pjesmama u Makedoniji i u Hrvatskoj. Najprije je bio susret s učenicima 7. razreda. Započelo se predstavljanjem kratkog Ljerkinog životopisa, a potom su učenici iz njenih 17 objavljenih knjiga, čitali njezine pjesme. Po-

tom je pjesnikinja Toth Naumova uručila knjige na dar predsjednika KLD Rešetari, Ivana De Ville. To je Zbornik mlađih pjesnika promoviran na Rešetaračkim pjesničkim susretima pod naslovom Dugin trag. U tom Zborniku objavljene su na hrvatskome jeziku pjesme učenica OOU Goce Delčev. Nažalost, učenici-mladi pjesnici nisu bili u mogućnosti biti sudionici ovih susreta, no s velikim veseljem pročitali su svoje objavljene pjesme.

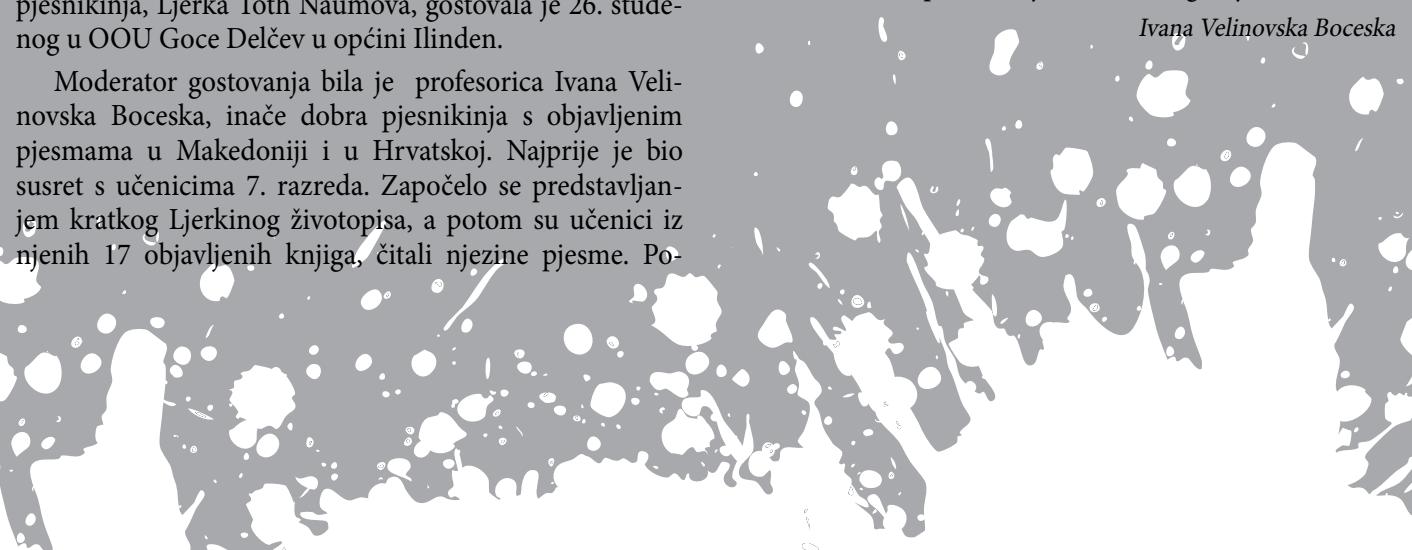

Poslije kratkog pjesničkog mitinga slijedio je razgovor s gošćom. Redala su se pitanja o inspiraciji, objavljenoj prvoj pjesmi i objavi prve knjige, o toj simetričnosti... Magistrica ekonomskih znanosti i pjesnikinja, prevoditeljica i eseistica, zdušno je odgovorala na sva postavljena pitanja i objašnjavala kako se piše poezija i obradila još mnogo, mnogo zanimljivih tema i pitanja.

Susret u 7. razredu, Toth Naumova je završila interpretacijim svojih stihova, kao i darivanjem knjiga.

Pri gostovanju autorica je posjetila i 9. razred OOU Goce Delčev i napravila zajedničku fotografiju.

Ivana Velinovska Boceska

ADVENT

Advent ili došašće je razdoblje odnosno vrijeme pripreme za blagdan Božića. Samo ime Advent dolazi od latinske riječi adventus što u prijevodu znači dolazak. Isti započinje četiri tjedna prije Božića, a završava 24. prosinca, na Badnjak. U vrijeme došašća izrađuje se tradicionalni adventski vijenac sa četiri svijeće koje simboliziraju četiri nedjelje u došašću. Svetlost svake zapaljene svijeće predstavlja približavanje vremenu rođenja našeg Spasitelja Isusa Krista, našeg Prijatelja, našeg Otkupitelja, Svetlost koja nam obasjava put vjere, nade i ljubavi. U ime Ljubavi – ljubavi o kojoj Bog govori jer je On sam ljubav, Bog nas je stvorio i dao nam vrijeme, vrijeme u kojem ćemo biti puni ljubavi Božje i koju ćemo dijeliti sa svima, sa svim našim bližnjima, a bližnji su svi oko nas, znani i neznani.

Advent je vrijeme koje nas još više potiče na razmišljanje o samom sebi, tko smo i što činimo. Potiče nas da se zблиžimo sa samim Bogom. Sav taj poticaj po Božjem milosrđu dolazi kao zrake jutarnjeg sunca koje brzinom svjetlosti bude sve iz svog sna, koje obasjane u punini ljubavi dolaze u naša srca koja za vrijeme adventa još više omekšaju, a zajedno s tim dolaze i naša djela učinjena u ime Isusa Krista.

U ovo vrijeme, vrijeme adventa, prevladavaju iščekivanje... nada... budnost... čežnja... prevladava otvorenost srca, duboka svijesnost, unutarnja sabranost. Kršćani u adventu bdiju kako bi prepoznali Boga koji

dolazi, koji dolazi u susret da bi kada dođe, bio zajedno s njima na putu njihova života.

Za vrijeme došašća svakog jutra su mise zornice, koje su narodu vrlo omiljene jer iako je potrebno vrlo rano ustati da bi se stiglo na vrijeme u crkvu, vjernici to s radošću čine. One ih podsjećaju, a u isto vrijeme i potiču na period čekanja radosnog trenutka, trenutka Kristovog dolaska. Stoga se svi pripremaju za Božić, svečanost Isusova rođenja.

Vrijeme adventa pripreme su za Božić. Za mnoge, to je najbolje doba godine koje mnogi smatraju najtišim vremenom u godini. To je vrijeme razmišljanja o miru, sebi, budućnosti, vrijeme kada se vraćamo našem najranijem djetinjstvu i iznova ga proživljavamo uz blagi osmijeh na našem licu koji odaje stanje duše koja se raduje, nada, pouzdaje u Onog koga iščekuje.

Zato zajedno dočekajmo dolazak Isusa Krista u naš svijet, slavljenički, radosno i spemno za Božić u miru.

Jadranka Čardinovska

U organizaciji Makedonskog Caritasa i župnog Caritasa katedralne župe Presv. Srca Isusova u Skopju, a u suradnji sa veleposlanstvima organiziran je 15. prosinca 2019., Božićni sajam u dvorištu katedrale.

Božićni sajam bio je posjećen od mnogih župljana i građana kao i predstavnika veleposlanstava, te i od prve dame R.S.Makedonije Elizabete Gjorgjevske. Također sajam su svojom kupnjom podržali djelatnici Hrvatskog veleposlanstva predvođeni veleposlanicom Nives Tiganj.

Sajam je imao za ponudu različita tradicionalna božićna jela i kolače, kao i topli napici, ukrasi i prigodni božićni darovi.

Organiziranje Božićnoga sajma imao je za cilj prikupljanje sredstava za siromašne obitelji koji su korisnici Caritasa.

Don Davor, skopski župnik

Božićne jaslice u Katoličkoj katedrali Presvetog srca Isusova u Skopju

Srce čovjeka smišlja put, ali Bog upravlja korake njegove!
Život je lijep kada se živjeti zna, zato uzmite sve što Vam
život daruje, ne tražite previše i imat ćeće sve.

Neka Božić donese čaroliju u vaša srca i neka Božićna
zvijezda zasja u Vašim srcima uz velike radosti, nade
i snove.

Neka vas Božji duh blagoslivlja snagom, zdravljem,
srećom, veseljem, uspjesima. Neka obećanje Božića do-
nese vama i vašim najdražima beskrajne blagoslove.

Sretan Božić i Nova 2020. godina!

PAPUK

- zaštićeno područje

PAPUK

Glavno obilježje istočnog dijela Hrvatske - Slavonije, su nizinske ravnice s velikim kultiviranim područjima. Iz te ravnice koja je nekad bila dno Panonskog mora, izdižu se planine na gotovo tisuću metara nadmorske visine. Jedna od tih planina je i Papuk - najljepša planina u Slavoniji.

Papuk je planina u istočnoj Hrvatskoj, na sjevernoj i sjeverozapadnoj granici Požeške kotline. Najviši joj je istoimeni vrh na 953 m. Park prirode Papuk se smjestio u gorskim šumskim predjelima Papuka, a parkom prirode je proglašen 23. travnja 1999.

2007. godine Papuk je zbog vrijednog geološkog nasljeđa, postao dijelom europske i svjetske asocijacije geoparkova i prvim geoparkom u Hrvatskoj — Papuk Geopark. Papuk se odlikuje velikim šumskim bogatstvom, u kojem prevladavaju bukva i hrast, pored toga javor, klen i jasen. Na prisojnim stranama ima breze, borovice i pitomog kestena. Papuk sa svojim razvedenim grebenima i uvalama, s bujnom vegetacijom, karakterističnom florom i faunom, uz obilje izvorske vode i gustu mrežu putova, predstavlja vrlo prikladno područje za razvitak planinskog turizma.

Na području Papuka sačuvani su značajniji ostaci kulturne baštine vezani za dva povjesna razdoblja, pretpovjesno razdoblje te razdoblje srednjeg vijeka.

Potrebe urbaniziranog čovjeka za izvornom i sačuvanom prirodom sve su veće, a izleti u prirodu jedan su od najboljih načina da se odmakne od životne, često sumorne svakodnevice. Brojne planinarske staze omogućuju posjetiteljima šetnju slikovitom prirodom koja je privlačna i različita u svako godišnje doba. Ljeti se izletnici mogu osvježiti u bazenima s termalnom vodom u Velikoj i u Orahovičkom jezeru, omiljenim izletištima stanovnika Slavonije.

Najbliži gradovi: Daruvar, Požega, Virovitica, Orahovica, Kutjevo.

Pripremila: Ljerka Toth Naumova

